No. 2219 Zaterdag 17 Juli 1926. 43ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De Algemeene Rekenkamer.

De Algemeene Rekenkamer heeft in het afgeloopen jaar hare bedenkingen tegen de verevening van de uitgaven en de boeking van de ontvangsten aan den Minister van Koloniën medegedeeld binnen den termijn, gesteld bij artikel 33 der Curaçaosche Comptabiliteitswet.

Voor zooveel uit de beantwoording van deze bedenkingen blijkt, was meestal het noodige verricht om aan de bedenking te gemoet te komen of kon deze ten gevolge van het ontvangen antwoord geacht worden te zijn opgeheven.

Omtrent enkele bedenkingen of andere aangelegenheden, welke bijzondere vermelding verdienen, laat de Kamer eenige mededeelingen volgen.

Het trok de aandacht van de Rekenkamer, dat de bepalingen omtrent het genot van *weduwe- en weezenpensioen* in de betrokken verordeningen van Suriname en CURAÇAO in sommige opzichten verschillen van de voorschriften, ten aanzien van die pensioenen gegeven voor Nederland en Nederlandsch-Indië.

Zoo is bij artikel 112 van de Burgerlijke Pensioenwet (tekst *Staatsblad* 355/1925) bepaald, dat het aan een weduwe toegekend pensioen vervalt bij het aangaan van een nieuw huwelijk. De weduwen van Nederlandsch-Indische ambtenaren blijven in dat geval de helft van het pensioen genieten (art. 43 van het reglement, opgenomen in *Staatsblad* 99 van 1913). In de pensioenverordeningen van Suriname en *Curaçao* is echter niets bepaald omtrent het geheel of gedeeltelijk ophouden van het pensioen van ambtenaarsweduwen bij het aangaan van een nieuw huwelijk.

Krachtens de artikelen 92 en 111 der Burgerlijke Pensioenwet hebben minderjarige weezen aanspraak op pensioen en vervalt het weezenpensioen met het einde van de maand, waarin de rechthebbende meerderjarig wordt, dus ook bij het aangaan van een huwelijk (art. 385, 1ste lid, van het Burgerlijk Wetboek). Artikel 20, sub *c*, van het aangehaalde reglement voor Nederlandsch-Indië van 1913 sluit de aanspraak van gehuwde weezen op onderstand eveneens uit.

De pensioenverordeningen van Suriname en Curaçao bevatten ook in dit opzicht meer vrijgevige bepalingen. Het aangaan van een huwelijk brengt in die koloniën geen verandering in de pensioenrechten van weezen, hetgeen in de practijk vooral voor vrouwelijke weezen van belang is. Dezen blijven in Suriname en Curaçao pensioen of pensioenaanspraken behouden tot het voleindigen van het 23ste jaar, behalve — wat Curaçao betreft — de weezen van de na 1 December 1905 in dienst getreden ambtenaren, wier pensioenen of aanspraken vervallen bij het bereiken van den leeftijd van 21 jaar. (Zie artikel 27, sub *d*, der Surinaamsche verordening tekst *Gouvernementsblad* no. 62 van 1913 en artikel 30 der verordening voor Curaçao, opgenomen in *Publicatieblad* no. 8 van 1899, welk artikel is gewijzigd bij de verordening, afgekondigd in *Publicatieblad* no. 46 1905.)

De Kamer gaf den Minister van Koloniën te kennen, dat naar haar gevoelen het onverkort genieten van pensioen door weduwen, die weder in het huwelijk treden, en de handhaving van pensioenen en pensioensaanspraken van weezen ook na het aangaan van een huwelijk, minder wenschelijk is. Zij gaf den Minister in overweging te bevorderen, dat de betrokken verordeningen voor Suriname en Curaçao te dien aanzien in overeenstemming werden gebracht met de betrokken regelingen voor Nederland en Nederlandsch-Indië.

Omtrent deze aangelegenheid is met den Gouverneur in overleg getreden.

Bij de vaststelling van dit verslag was aan de Rekenkamer nog niet gebleken of de Minister zich al dan niet met haar voorstel had kunnen vereenigen.

—In 1924 werd een bedrag van f 30.000 in 's Rijks kas gestort wegens de opbrengst van een aan een particulier verkochte motorsleepboot met inventaris en reservedeelen. Een tweede dergelijke boot werd aan Suriname overgedragen, eveneens voor den prijs van f 30.000. De machtiging tot den onderhandschen verkoop werd verleend bij een Koninklijk besluit van 18 Februari 1923, vóór de bouw van de booten, waartoe in Maart 1920 een contract was gesloten, was voltooid. Daar de leveringsprijs van elke boot bijna f 60.000 bedroeg, heeft de verkoop van beide vaartuigen voor Curaçao een totaal verlies opgeleverd tot gelijk bedrag.

Op haar verzoek om inlichtingen antwoordde de Minister van Koloniën, dat de aankoop van de booten in 1920 door den Gouverneur van Curaçao aanhangig was gemaakt. In Maart 1922 verzocht diens opvolger de inmiddels geplaatstste bestelling te annuleeren, omdat door de plotselinge afneming van de zeilvaart voor de sleepbooten geen emploi zou zijn te vinden en de exploitatie te hooge kosten zou medebrengen.

Daar de bouw der vaartuigen — waarvan de levering reeds aan den aannemer was opgedragen in October 1921 — te ver was gevorderd om de bestelling te annuleeren, werd de bouw voortgezet. De pogingen tot verkoop hadden eerst succes in het eind van 1923, in een tijd van depressie, toen de prijzen van dergelijk materieel zeer aanzienlijk gedaald waren. Een aanmerkelijk verlies op de booten was daardoor onvermijdelijk geworden.

Bij een beschikking van den Gouverneur van 4 April 1921 was aan een tandarts opgedragen de tandheelkundige behandeling van het personeel in de kolonie, waartoe o. m. behoorde de behandeling van de leden van het politiekorps met hun gezinnen. Deze beschikking was, voor zooveel dit korps betreft, gegrond op art. 14, alinea 1, van de regeling, opgenomen in *Publicatieblad* no. 43 van 1918.

De Rekenkamer bracht onder de aandacht van den Gouverneur, dat, voor zoover haar bekend was, de aanspraak op kostelooze tandheelkundige behandeling van gezinsleden aan ambtenaren bij de diensten van het Rijk en van Suriname niet werd verleend. Zij gaf daarom in overweging, het aan de leden van het politiekorps in Curaçao gegeven voorrecht in te trekken en een regeling omtrent de tandheelkundige behandeling te treffen op den voet van het voor de politie in Suriname geldend voorschrift, hetwelk de aanspraak op kostelooze tandheelkundige behandeling beperkte tot de ambtenaren zelf.

In antwoord hierop berichtte de administrateur van Financiën, dat bij de eerlang tot stand te brengen reorganisatie van de politie vermoedelijk meerdere bepalingen zouden moeten worden gewijzigd en dat dan ook dit voorschrift onder de oogen zou worden gezien.

De Kamer heeft met deze toezegging genoegen genomen, al is het haar niet duidelijk, waarom de intrekking van bedoeld voorrecht zou moeten wachten op een reorganisatie van de politie, die wellicht nog geruimen tijd in beslag zal nemen.

Ingevolge machtiging van den Gouverneur van Curaçao werd in 1924 een gedeelte van een plantage onderhands verkocht voor een bedrag van f 8000. Hoewel, ingevolge art 3, alinea 2, van de verordening van 8 Mei 1867 (*Publicatieblad* no. 4) ter zake van dezen verkoop de Raad van Bestuur had moeten worden gehoord, was dit, naar het scheen, niet geschied.

In zijn antwoord op de ter zake gemaakte bedenking deelde de Gouverneur mede, dat verzuimd was den Raad van Bestuur te hooren. Aangenomen kan worden, dat de Raad geen bezwaar zou hebben gemaakt, waar was gebleken, dat de plantage een lastpost was. Het zou geen practisch nut hebben, achteraf den Raad te hooren, en voor dezen ook niet aangenaam zijn, aangezien de verkoop een voldongen feit was.

Stand der rekening van 's Rijks schatkist met Curaçao.

Volgens de aan Kamer bekend geworden gegevens was de stand der rekening van 's Rijks schatkist met Curaçao op 31 December 1924 als volgt.

Voordeelig saldo van Curaçao per 1 Januari 1924 . . . . . f 953 809,60.

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Naar stad getruckt l.l. Maandag ochtend:

Doe! van 't 15 mijl-gebenzien was, 'n kijkje te gaan nemen in 't wondre intérieur van de K. XIII op vriendelijke uitnoodig ng van Commandant v. D. KUN.

't Begin van de reis was al heel erg onfortuinlijk.

Al heel gauw twee panne'tjes, eerst buiten- toen binnenband-misère.

Wanneer zal er nu eindelijk 'ns 'n soort pantser- gelatine worden uitgevonden, waardoor 't voor autobanden 'n verheugenis zijn zal te wielen over 'n glasschervenbaan:

Ben er toch gekomen, en mijn hart ging open, toen ik als 'n andere Nautilus 't droombeeld mijner jeugd de K XIII in onze haven gemeerd zag, elegant, slank, vief, doch tevens 'n drijvende dreigende massa van onvermeten kracht.

Over plank aan boord gebeend, door 'n soort reusachtig mangat verdwenen, en met gebukt hoofd, keek ik wonderend rond, sirroco van electrische ventilator gierend door mijn kleffen ongesoigneerden haarbos.

Laat ik U eerlijk bekennen, dat mijn eerste indruk 'n ontzettende désillusie was, waarvan de geniale JULES VERNE eigenlijk de oorzaak is. Had me 'n soort *Nautiles* voorgesteld.

Weet U misschien niet, hoe die fantastische onderzeeër van Captain NEMO was ingericht?

Luister, slechts 'n paar grepen uit JULES VERNE's boeiend verhaal, dat me indertijd de koonen gloeien deed.

PROF. ARONNAX spreekt:

„'n Tweede deur opende zich. Ik kwam toen in de eetzaal van de *Nautilus*, die met smaak versierd en gemeubeld was.

Aan de beide uiteinden der zaal stonden hooge eikenhouten buffetten, met ebbenhout ingelegd, op wier uitgeschulpte planken kostbaar aardewerk, porselein, en glaswerk prijkte. Het servies schitterde onder de lichtstralen, die naar beneden vielen van een zoldering waarvan de zachte kleuren het scherpe licht eenigzins temperden.

In 't midden van de zaal stond 'n rijk voorziene tafel.

Na tafel, opende zich weer 'n dubbele deur, en ik betrad 'n kamer, welke bleek de bibliotheek te zijn.

Hooge palissanderhouten kasten, met koper ingelegd, bevatten 'n groot aantal — 12000 — ingebonden boeken; zij stonden romdom in de zaal, en daaronder stonden gemakkelijk met bruin leder overtrokken rustbanken. In 't midden stond 'n groote tafel met brochures en eenige oude nieuwsbladen bedekt. Het electrisch licht scheen over 't schoon geheel, en viel door drie matte glazen bollen van het plafond naar beneden.

Toen ging er weer 'n dubbele deur open, en ik trad een ruim en schitterend verlicht salon binnen. Het was 'n groot vierkant met afgesneden hoeken, 10 m. lang, 6 breed en 5 hoog.

Een zacht, maar helder licht viel van 't rijk met arabesken beschilderd plafond op al de wonderen, welke in dit museum waren opeengestapeld. 'n Dertigtal meesterstukken hingen langs de wanden. De verschillende scholen der oude meesters waren vertegenwoordigd door 'n „*Madonna*" van RAFAEL, 'n „*Moeder-Maagd*" van LEONARD DA VINCI, een „*Nimf* van CORREGGIO, een „vrouw" van TITIAAN, een „Hemelvaart" van MURILLO, een portret van HOLBEIN, een monnik van VELASQUEZ, een kermis van JAN STEEN, genre stukjes van GERARD DOU, METZU en PAULES POTTER, zeestukjes van BAKHUYZEN en VERNET. Onder de nieuwe schilderijen merkte ik op DE LA CROIX, ROSA BONHEUR, MEYSSONNIER etc. etc. Eenige prachtige nabootsingen van de schoonste modellen der oudheid in marmer of brons stonden op voetstukken in de hoeken van dit schoone museum."

Tot zoo ver die reuze boffende Prof. ARRONAX.

Kunt U nu mijn ontgoocheling wat beter indenken?

— In plaats van 'n met smaak gemeubelde eetzaal met eikenhouten buffetten, zag ik 'n klaptafeltje in 'n hoek onder bengelende vastgesjorde bedden, er naast ingebouwde kastjes, er omheen 'n mengelmoes van kranen, pijpen, zwemvesten, en binócles.

— In plaats van 'n bibliotheek met hooge palissanderhouten met koper ingelegde kasten om 'n 12000 boekdeelen te bergen, nog geen boekenrekje te bekennen, ergens op 'n miniatuur-bureau-minister 'n boek of wat, dat was al.

— En in plaats van die ruime schitterende salon met arabesken beschilderd plafond, en schilderijen van de oude meesters, 'n grijs geverfd, propvol compartiment, met ijzeren-platen plafond met arabesken van boutkoppen, aan den wand slechts 'n keurig geëncadreerde chromo van H. M. de Koningin.

Luxe is uit den booze in den K XIII 't is allemaal techniek, je reinste moderne techniek van onder tot boven van links naar rechts, je zou haast zeggen, de allerlaatste snufjes op werktuigkundig en electro-dynamisch, en magnetisch gebied, zijn in pastillevorm samengeperst tusschen de bollende stalen wanden van deez' allermodernsten onderzeeër van onze roemrijke Hollandsche marine.

En nu 'n heel klein kilowatt'je Jan Paulsche technische beschouwingen, maar lach me nu, asjeblief, niet uit, want ik ben geen commandant van den K XIII, wel van San Willibrordo en onderhoorigheden.

In de eerste duikboot in onze haven, waarop de Hollandsche driekleur wappert, die 66 M. lang en 6½ M. breed is, — ik bedoel de boot, *niet* de vlag — heb je 'n prachtpaar Dieselmotoren, die feitelijk nu 't neusje van de zalm zijn in de lijn van 't motorendom.

Zoo'n Diesel gebruikt weinig brandstof, — benzine, of gasolie — die onder hoogen druk met 'n fijn straaltje spuit in de door compressie tot boven de ontvlammingstemperatuur dier stoffen verhitte verbrandingslucht.

Ben blij, dat die zin er uit is!

Explicatie werd met bulderstem gegeven door commandant v. d. Kun,

Aan den Anonimus in de N. R. C.

In het naschrift op het stuk in de *N. R. C.* in ons nummer van de vorige week hebben we gezegd, dat de schrijver méér beweert dan hij kan verantwoorden of bewijzen, of wel omdat hij zelf zich niet meer alles nauwkeurig herinnert wat de *Amigoe* daarover schreef of wel speculeert op de niet meer heldere herinneringen der lezers dienaangaande.

Laten we de herinneringen eventjes opfrisschen. Tusschen de datums 18 Juli tot 10 October van het vorig jaar heeft de *Amigoe* in een achttal artikelen eenige commentaren geleverd op het rapport *Molengraaff,* omdat ons gebleken was, dat velen, ook hoogstaande lui, er maar weinig van begrepen.

Als men dat rapport eens goed naleest, dan ziet men dat daarin maar weinig of geen spraak is van de *kwantiteit,* maar veel meer van de *kwaliteit* van het te leveren water. Ook de *Amigoe* heeft in die 8 artikelen in het geheel niet gesproken over het rendement van die putten en bronnen, omdat zoowel het rapport, als de zwartkijkers, die *toen in die dagen* de openbare meening voorlichtten, uitsluitend de *kwaliteit* van het water bespraken.

Argumenten en bewijzen werden er door de tegenstanders van het plan *Molengraaff* eigenlijk niet geleverd. Men lanceerde eenvoudig idée's, moeielijkheden en bezwaren. Zelfs de Kol. Raad koos den makkelijksten weg, en waagde zich niet verder dan door 't uiten van vrees, 't stellen van vragen, het opperen van twijfelingen, wenschte gaarne te vernemen, vroeg aan het Bestuur, welke voorstelling het zich van de zaak maakte en *tutti quanti.*

De *Amigoe* verklaarde zich voorstander van het *plan-Molengraaff*, omdat de kwaliteit von het water niet nadeelig voor de gezondheid was en er in Europa, met name in Duitschland en Holland op tal van plaatsen waterleidingen bestaan met water van veel zwaarder gehalte dan van Hato, zonder eenig nadeel voor de gezondheid, zonder eenige klacht der be woners.

Over het *rendement*, dus de waterproductie der bronnen werd in het rapport nauwelijks gesproken. Alleen dit: „voor de haven werd gerekend op een afname van 100 M3 per dag, voor de stad op een verbruik van 200 M3 per etmaal."

De *Amigoe* is eigenlijk de *eerste* geweest, die de vraag, of het water van Hato wel toereikend zou zijn voor een stadswaterleiding, het scherpst onder de oogen gezien heeft.

In haar artikel van 14 Nov: *Onze Waterleiding in gevaar???* toen zij zich nog steeds voorstander van het *plan-Molengraaff* toonde, stelde zij zich deze vraag: „Veronderstel eens, dat we hier een *langdurige* periode van *droogte* van b.v. *5 jaren achtereen* kregen."

„Ja, in dat geval zal deze en ook elke andere, zelfs de allerbeste, waterleiding ons in den steek laten.

„Doch stel nu eens", zoo vervolgde de Amigoe, „om billijk te zijn dat we zoo'n langdurige droogte-periode moesten doormaken **zonder** waterleiding. Zou dan de ramp niet oneindig veel grooter wezen? Zouden we in dat geval het *water van Hato,* waarop nu zoo gesmaald wordt, niet als de grootste weldaad, als een ware redding uit den nood beschouwen?"

De vraag van puur historisch belang of bekend was, dat in vroeger tijd de bronnen van Hato waren opgedroogd, beantwoorden wij ontkennend. Dus let wel, we hebben nooit gezegd, dat de bronnen van Hato nooit waren opgedroogd, doch, dat dit historisch niet te bewijzen was, eer het tegendeel.

Als grondslag voor onze waterleiding had dit historisch bewijs natuurlijk geen beteekenis.

Dus nooit of nimmer heeft het plan-Molengraaff, of de *Amigoe* ook niet het Bestuur beweerd. wat nu de Anonymus in de N. R. C. durft beweren:

„De conclusie nu, waartoe ir. Molengraaff gekomen is, dat de bronnen van Hato *genoegzaam* als *drink*water *bruik*baar water opleveren om zelfs in de *droogste perioden aan de stadsbehoeften te voldoen" enz.*

De *Amigoe* heeft het *plan-Molengraaff* eerst losgelaten, toen voor het eerst eenige cijfers door het Bestuur gepubliceerd werden (in Maart van dit jaar) over het rendement der bronnen van Hato, nl. dat toen op 1 Maart de bronnen niet meer dan 150 ton per dag gaven.

Op die gegevens heeft de A. d. C. toen de bewijsvoering opgebouwd, dat het plan-Molengraaff met het grootreservoir van Hato ons niet meer dan over één jaar van droogte kon heenhelpen.

En daarop lieten wij volgen, dat in dat geval die groote kosten van aanleg niet verantwoord waren.

Toen de Anonymus van de N. R. C. dat artikel gelezen had, gevoelde hij zich sterk en ging de rol spelen van profeet, die datzelfde altijd gezegd had en van het begin af gewaarschuwd had zich niet in dat avontuur te storten.

Eerst nu voor het eerst schrijft de Anonymus zoo beslist positief in de *N. R. C.:*

„Wat het rendement der bronnen betreft, kan toch een ieder, die met den toestand op Hato bekend is en de bronnen tijdens droge perioden bezocht heeft, op grond van eigen waarneming en bevinding verklaren, dat naar gelang de droogte aanhoudt de productie daarvan gestadig afneemt en dat het zelfs meermalen is voorgekomen, dat zij maandenlang zoo goed als drooggelegen hebben — immers niet meer dan uit een oogpunt van stadsvoorziening onbeduidende hoeveelheid van 60-80 „boco's" (15-20 ton) water per dag opleveren.

Nu is het wel heel gemakkelijk — zooals het Koloniaal bestuur en, tot voor kort, ook de vurige kampioen van het plan-Molengraaff, de *Amigoe di Curaçao,* gedaan hebben — dergelijke verklaring eenvoudig te negeeren en zelfs rondweg te weigeren er eenig geloof aan te hechten."

Dergelijke verklaring hebben we dus vroeger nooit kunnen ontkennen, omdat zij vroeger nooit, doch eerst nu voor het eerst door den Anonymus wordt afgelegd.

Op grond van de kwaliteit van het water — volgens de gegevens verstrekt in het rapport — toonden wij ons voorstanders van het plan-Molengraaff. Later toen de eerste cijfers omtrent de kwantiteit van het water, het rendement van de bronnen van Hato, gepubliceerd werden, veranderden wij tot tegenstander.

Wij hebben toen aangedrongen bij het Bestuur op een volledig overleggen van cijfers omtrent het rendement van de bronnen van Hato van maand tot maand gedurende de laatste groote regenperiode en de daarop gevolgde droogte tot nu toe. Wij beschouwen het als een bewijs van groote zwakte, dat het Bestuur of de Heer Molengraaff aan dat verzoek niet voldaan heeft. Onze bewijsvoering heeft den genadeslag aan het plan Molengraaff toegebracht, en wij gelooven niet, dat de publicatie van de gevraagde cijfers den doode weer tot het leven zal opwekken.

Om misduiding van onze woorden te voorkomen, nog even het volgende.

Op grond van de in het rapport-M. overgelegde analyse van het water van Hato verklaarden wij ons vóórstander van het plan-M. en wij zouden dat gebleven zijn, wanneer niét later door de feiten aan het licht was gekomen, dat het rendement van de bronnen van Hato geheel onvoldoende was voor een stadswaterleiding.

Nu is het zeer goed mogelijk, zelfs waarschijnlijk, dat *nu*, bij een veel geringere productie der bronnen, ook de *kwaliteit* van het water sterk is achteruitgegaan, dus dat de *tegenwoordige* analyse van het water geheel en al afwijkt van die in het rapport is overgelegd. In dat geval zal de *Amigoe* dus ook *niet* meer op grond van de *kwaliteit* van het water, als *vóórstander* van het plan-M. beschouwd kunnen worden zooals vroeger wel het geval was.

Qui bene distinguit, bene docet. Bij een heldere duidelijke uiteenzetting zal men beter begrepen worden, hopen we althans, dat onze woorden niet tot misduiding aanleiding zullen geven.

* * *

Nog iets anders, wat geen verband houdt met ons antwoord aan den bekenden anoniemen schrijver, maar wel met het plan-M.

Als de geruchten, die thans de rondte doen, waarheid spreken, dan mogen we de volgende week of althans zeer spoedig de behandeling van het plan-M. in openbare zitting verwachten.

Wat volgt daar uit? Volgens onze bescheiden meening ook, dat het antwoord van Prof. KRAUS bekend, of althans hier moet ontvangen zijn. Want wij kunnen *niet* aannemen, dat de Kol. Raad zonder dit advies af te wachten, over het *plan-Molengraaff* vonnis zal vellen.

En dan verwondert het ons in hooge mate, dat dit advies van Prof. Kraus niét te voren gepubliceerd is.

INGEZONDEN.

ARUBA 13 Juli 1926.

Mijnheer de Redacteur:

Mag ik even een klein plaatsje in Uw veelgelezen blad? Bij voorbaat mijn dank.

Er schijnt dat er dagelijks, hier in de Nassaustraat, een wedstrijd gehouden wordt tusschen snelrijdende trucks en auto's, en wel van dien aard, dat men zijn kinderen niet op straat durft sturen. Politie, ziet men niet, ongelukken gebeurden tot heden niet, daar het niet zoo bijzonder druk is in die straat, maar dat er ongelukken zullen gebeuren, als er niet bijtijds maatregelen worden getroffen, staat als een paal boven water. Dus waarom niet de put dempen, vóórdat het kalf verdronken is?

Hopende dat de bevoegde autoriteiten maatregelen zullen treffen,

Hoogachtend, met dank:

X. P.

Berichten uit de Kolonie.

De Mgr. Niewindt-Stichting.

Vorige week heeft het Bestuur van de Mgr.-Niewindt-Stichting een onderafdeeling voor Pietermaai opgericht en daarvoor aangezocht de Heeren A. E. Goilo, E. F. Jansen en Jean Dania, die later nog twee andere leden nl. de Heeren Morris F. Cardoze en Raymundo de Castro geassumeerd hebben. Allen hebben hun benoeming aangenomen.

Blijkens de aankondiging van het Bestuur in dit nummer kan men binnenkort een circulaire verwachten. Gezien het nuttige, mooie en noodzakelijke doel dezer Vereeniging kunnen we niet gelooven, dat er een enkele katholiek zal gevonden worden, die niet met dit goede doel sympathiseert en niet van harte en met alle krachten zal willen meewerken en daarvan de klinkende bewijzen zal geven.

De K XIII.

Van het oogenblik van aankomst in onze haven heeft de onderzeeër veel bekijks gehad. Heel velen hebben hun collectie verrijkt met een kiekje er van. Zondag en Maandag hebben veel genoodigden er een bezoek gebracht om ook het inwendige in oogenschouw te nemen. Zelfs eenige dames hebben het bravourstukje volbracht langs die ijzeren staande ladder af te dalen.

In dit nummer geeft JAN PAUL de indrukken van zijn bezoek weer. Later zal er mogelijk ook voor een ander nog wel een plaats en gelegenheid vrij komen om van uit een anderen gezichtshoek bezien de indrukken van zijn bezoek mede te deelen.

Woensdag en Donderdag heeft de bemanning van de K. XIII als gast van ons garnizoen in 20 auto's een rondreis gemaakt over Santa Rosa, Brievengat, Santa Maria, Groote en Kleine Berg, Barber, Savonet, met Westpunt als rustpunt voor de picnic, over Santa Cruz naar de stad terug,

Gisteren ging de duikboot naar het Schottegat om bij C. P. I. M, olie enz. in te nemen. Tevens heeft zij daar een proeve van zijn duikkunst afgelegd. Tegen 12 uur 's middags voer hij de haven uit, en maakte een tochtje ook *onder* water. De muren van de beide forten waren dicht bezet met toeschouwers van deze duikproef.

A. s. Maandag zal de K. XIII opnieuw met enkele genoodigden een tochtje zoowel *boven* als *onder* water maken buiten de haven.

Het uur van vertrek is bepaald op 2 uur 's middags.

Dinsdag gaat hij ons weer verlaten om zijn reis via het Panama-kanaal naar Oost-Indië voort te zetten.

Aan den Heer Commandant v. d. KUN, état-major en verdere bemanning wenschen wij een allervoorspoedigste reis en behouden aankomst op Java.

Ontslag gevraagd.

Van bevoegde zijde verzekert men ons, dat Dr. P. H. VAN DER HOOG, de nieuwe Directeur van Openb. Gezondheidsdienst zijn ontslag heeft ingediend.

Landraad.

Tot tweeden landraad van Aruba is gekozen de Heer Adriaan Wever.

Onze gelukwenschen.

Brand.

Vorige week op *Wijs afor* en Maandag op *Monte berde* had er een brand plaats, welke op beide plaatsen spoedig gebluscht werd door de actieve hulp van de brandspuit en ons kranig garnizoen.

In dank ontvangen.

Van de firma S. E. L. MADURO & SONS een nieuwe tijdtafel van de stoombooten van de *Red D Line.*

Ontvangen per kortegolf Dinsdag 13 Juli.

In het rapport der staatscommisie in zake den nationalen radio-omroep wordt een z. g. gekleurde omroep voorgesteld te exploiteeren door een Naamlooze Vennootschap waarvan de aandeelen gehouden worden door de volgende vereenigingen: De vrijz. prot. radio-omroep 12 aandeelen. De Ned. Christ. radio vereeniging 25 aandeelen. De kathol. radio omroep 25 aandeelen. De Hilversumsche draadl. omroep 13 aandeelen. De ned. ver. voor radio telegrafie 5 aandeelen en de vereeniging voor arbeidersradioamateurs 20 aandeelen. Als retributie wordt 5 gulden per toestel per half jaar voorgesteld.

—In het voorloopig verslag omtrent de nieuwe overweging in de afdeelingen van het Verdrag met België blijkt dat van verschillende zijden critiek uitgeoefend is. Vele leden achten het onaannemelijk, doch eveneens vele leden zouden verwerping betreuren. Algemeen werd de hoop uitgesproken, dat de regeering om het verdrag voor de Staten-Generaal aannemelijk te maken met de Belgische regeering opnieuw in onderhandeling zal treden om te streven naar wegneming van de nog groote en voor talrijke leden onoverkomelijke bezwaren, welke nader worden toegelicht. De voornaamste bezwaren betreffen het kanaal Antwerpen-Moerdijk en de wijzigingen in het Schelderegiem. Het vervallen van het verbod om Antwerpen tot oorlogshaven te maken, gaf vele leden reden tot ernstige bezorgdheid. Intusschen werd erop gewezen dat België in Juni besloten heeft zijn oorlogsvloot op te heffen.

Donderdag 15 Juli.

De „Sumatra" zal omstreeks half September naar Oost-Indië vertrekken via Curaçao en Panama kanaal. Een film operateur zal de reis tot Curaçao medemaken met bedoeling gedurende de reis verschillende filmopnemingen te doen. Na aankomst te Curaçao zal nader worden beslist of met opnemingen zal worden voortgegaan.

Een oud-bekende.

Een bericht in *De Surinamer* van 30 Juni, meldt, dat blijkens een in Suriname ontvangen regeeringstelegram, aan Majoor BIERMAN, vroeger Commandant der troepen alhier en nu in Paramaribo, verlenging van detacheering is toegestaan tot Juni 1928.

Droogte.

De droogte blijft aanhouden en de regen blijft uit. Wij hoorden onlangs van iemand die een kleine voorraad *regenwater* had opgedaan en daarvoor 75 cts per blik had moeten betalen.

Op vele plaatsen wordt ook het putwater schaarsch.

Op Aruba is er zelfs op veel plaatsen geen drinkwater voor het vee. Iemand, die een kudde van 180 schapen bezat, heeft er nu nog 30 over. De rest is gestorven bij gebrek aan water.

Nu en dan zien we wel een paar regenwolken, doch zelden verrassen zij ons met een buitje en dan nog zoo onbeteekenend, dat het niet meer dan een paar millimeter oplevert.

Dauwt hemelen van boven en geeft ons den kostbaren regen in rijken overvloed.

Gestoken.

Zondag avond werd een der matrozen van de Fransche boot *Iowa* bij een vechtpartij door een ander lid der bemanning met een mes in de borst gestoken.

Gelukkig was het mes niet tot in de longen doorgedrongen, zoodat de man reeds dezer dagen het Gasthuis verlaten kon. Oorzaak van de ruzie was dronkenschap.

---

toen een dier Diesels in volle lawaaiactie was. Meende toen ook te hooren, dat één zoo'n Dieselmonster 'n capaciteit van 1200 H. P. had.

Heb ik 't niet goed gesnapt, dan zit 't 'm in dat helsch lawaai, maar niet in mijn vriendelijke cicerone, en natuurlijk ook niet in mij, die daar rond wonderde als 'n kat in 'n vreemd pakhuis.

En dan heb je natuurlijk ook een schroef, die door die 2 Diesels voor de 17 mijl-vaart *boven* water en 2 electro-motoren, die voor de 11 mijlvaart *onder* water, 't razend-snel wordt rondgewenteld, daarenboven 'n 132 accu's of accumulatoren zooals nietvakmenschen zeggen, die — de accu's wel verstaan, — reuze-onaangenaam rieken, oliemotor, ventilators, 'n periscoop, toestellen voor luchtverversching, 'n drinkwater- en balastwatertank, zes torpedo-lanceerbuizen, 'n up to date marconi installatie met wireless telepone en loudspeaker, honderde kranen en manometers en pijpen en switches, 't slingertoestel van Dr. Vening Meinesz en boven aan dek, 'n luguber kanon danig in het vet, en nog een heeleboel raadselachtigs meer, waarvan ik nu heelemaal niets snapte, niets, geen atoom.

En toch heb ik er heelemaal geen spijt van in de onderzeesche krochten van de K XIII te zijn afgedaald, want 't heeft me, ondanks veel niet begrijpen, toch ook weer heel veel geleerd.

Heb 't b.v. nooit kunnnen snappen, waarom toch bij onze duikbooten geen massale spiegelruit in onderzee'sche zijwand is aangebracht, evenals bij de *Nantilus.*

Wat zou dat 'n interessante leerzame afleiding zijn voor officieren en bemanningen, nu bij 't onder-water-varen opgesloten tusschen vier ijzeren wanden, wat in ideale kans voor 'n ichthyoloog, om tot de diepste geheimen van de zee en haar bewoners door te dringen.

Heb Commandant v. d. KUN hierover ge-interviewd en met zijn vriendelijken lach reciproceerde hij, dat ie 't roerend met me eens was over de leerzaam- en- interessantigheid, maar 't ging doodgewoon niet.

K XIII's wand is van gebold gebogen staal, en gebogen glas, hoe dik ook mist de noodige resistentie, dus . . . Compris, dank u wel, en nog iets, Commandant.

Diepwater-matrozen staan in doorsnee bekend voor hun bijgeloovigheid, is 't niet zoo? Wel, is er nu door uw mannetjes nooit gefoeterd tegen dat zgn. unlucky nummer 13, van Uw zoo dierbre K?

Hello, Piet, luister 'ns, benjij bang voor no. 13?

Ik, commandant? En 'n oergezonde prachtkerel van 'n matroos haalde lachend z'n schouders op, en mompelde zoo iets van „daarvoor moet je juist bij mij komen."

In de AMIGOE *boven* de streep van ll. Zaterdag, staat men er verwonderd over, dat de bemanning er zoo frisch en blozend uitziet.

Ik heelemaal niet, want ik heb 't geheim ontdekt van die frappante blozende frisschigheid.

Dat zit 'm in niets anders dan in de gort, in de smedige glibberige soepele gort met kleverig- elastische stroop, die gediept uit reuze-blikken met rood etiquet, als je reinste levenselixer verdwijnt in de gezonde magen van de K'dertientjes.

Heb ook door de periscoop geloerd.

Toen flikkerde 't me plots door 't brein, wat zal de Commandant van die beruchte Duitsche U-boot wel gevoeld hebben, toen hij 7 Mei 1915 kruisend onder water op de Zuid-kust van Ierland, evenals ik nu, door de periscoop keek, de *Lusitania* in 't vizier kreeg en met één simpele handwending meer dan 1300 onschuldige levens jammerlijk in de golven deed omkomen.

„*War is hell*" beweerde indertijd de beroemde STEAD, die met de „*Titanic*" in de diepte verzwolgen werd, en de man had groot gelijk.

Had nog eenige puntjes meer op mijn interview-lijstje, maar ik begreep drommels goed dat 't onverstoorbaar kalm repliceeren op de meest idiote vragen nu 't tragisch lot is, dag in dag uit, van den onvermoeiden Commandant v. d. KUN, en daarom speende ik me 'm verder met mijn gevraag lastig te vallen.

Nog iets.

Als ik minister van Marine was, dan vaardigde ik subiet 'n ukaze uit, dat slechts onder- de- maat- mannetjes voor onze duikbooten mogen monsteren, en ook de état-major op z'n hoogst 1M 40 op z'n sokken halen mocht.

Dat is beslist practisch gezien.

Ben 1M 83, 'n zesvoeter op den kop af, wat feitelijk de lengte is, van 'n rasechten Batavierenzoon, en daar moet zoo'n schuit van de nakomenlingen der Batavieren op berekend zijn.

En, toch, tot driemaal toe, heb ik, onder 'n gesmoord-gedempte au-kreet mijn kop gestooten, tegen 'n niets mééègevende kraan of pijp of weet ik wat, dat 't me groen en geel voor de oogen werd.

En zou zoo'n ukaze misschien al te Russisch zijn, laat dan 't ministerie elk onderzee-mannetje van fatsoenlijke lengte fourneeren met 'n gewatteerden valhoed, precies zoo'n machien, waarmee op terra firma de kilometervretende motor-maniakken op de racebaan rondgieren.

Of, zou dat te veel in de papieren loopen, 'n rubberdopje met 'n pneumatisch kussentje, of zoo'n ijzeren pothelm van de Hollandsche infanterie, bezweert ook tamelijk voldoende 't schedeldeukgevaar.

Commandant v. d. KUN, denk daar, please, 'ns serieus over, want 't is ongetwijfeld 'n niet te onderschatte bezuiniging op den hoofdelijken omslag van je langlijvige mannetjes, en mij krijg je met m'n soepel panama'tje nooit meer door 't mangat van je K XIII of ik ga dan eerst 'n hoedje met 'n miniatuur-buffertje er in aanschaffen.

En nu schei ik er uit.

Wensch de kranige K XIII met de kranige etat-major en de kranige bemanning 'n prachtreis naar onze tegenvoeters naar t' feeërieke Insulinde.

Dat ik niet meer enthousiastisch gepènd heb, wijt zulks aan de nog steeds blauwende bobbel, ten Z. O. op 't aschblondig harig terrein van mijn brainbox, doux souvenir van een of ander keihard uitsteeksel in 't mysterieus ingewand van 't hyper-modern technisch product van mijn nijvere stug en staag zwoegende vaderstad Rotterdam.

God speed, Commandant v, d, KUN met je dierbre K. XIII en van harte!

San Willibrordo, 13 Juli 1926.

JAN PAUL.

17 Juli 1926.

BIJBLAD VAN DE

AMIGOE DI CURAÇAO

No. 2219.

Draadlooze overseining van teekeningen en foto's.

De steeds verder gaande ontwikkeling van de verschillende methoden, die allengs voor dit doel uitgewerkt zijn, heeft onlangs ongetwijfeld een mijlpaal bereikt. De Engelsche Marconi-maatschappij heeft n.l, een geregelden radio-fotodienst geopend tusschen Londen en New York en in beide plaatsen kan men aan de kantoren der Maatij. teekeningen, foto's en manuscripten aanbieden ter draadlooze overseining naar 't andere continent. Bij den wedloop tusschen kabel en radio heeft de laatste nu ongetwijfeld een voorsprong verkregen, omdat dergelijke overseiningen per kabel tot dusverre nog niet plaats vonden en zeker niet over zoo'n afstand.

De vooruitgang, die het systeem in zulk een korten tijd heeft gemaakt, is te danken aan Capt. R. H. Ranger van de „Radio Corporation of America." Zijn eerste publieke demonstraties vonden in 1925 plaats ter gelegenheid van de Amerikaansche vlootmanoeuvres, er werden toen foto's overgebracht van Honolulu naar New York: een afstand van ruim 9000 K. M.

Niet ten onrechte interesseerden de Amerikaansche militaire autoriteiten zich ten zeerste voor deze uitvinding het draadloos overbrengen van teekeningen of handschriften waarborgt 'n veel grootere geheimhouding dan draadloos overgebrachte morseteekens, die ondanks alle vervolmaking, nog steeds vrij gemakkelijk door onbevoegden kunnen worden onderschept. Bij het overseinen van foto's of andere afbeeldingen daarentegen valt en staat de mogelijkheid van het opnemen van het uitgezondene met de absoluut nauwkeurige synchronisatie van de zend- en ontvangapparaten.

Er bestaan tegenwoordig twee methoden, die voor de overseining van teekeningen e. a. gebruikt worden. Bij de eerste methode wordt het het beeld met behulp van een nietgeleidende stof op een metalen plaat gereproduceerd. Hierover loopt een metalen naald die contact maakt met de metaalplaat, doch die daarentegen een stroom verbreekt, wanneer zij op de isoleerende massa komt, welke het beeld voorstelt. De stroom wordt dus afwisselend verbroken en gesloten en hetzelfde gebeurt op het ontvangstation.

Bij de andere methode maakt men gebruik van een doorschijnend beeld— iets dergelijks dus als het z.g. „lantaarnplaatje", dat door een lichtstraal beschenen wordt. De donkere partijen zullen minder licht doorlaten dan de doorschijnende en de veranderingen, die de lichtsterkte aan gene zijde van 't „lantaarnplaatje" ondergaat, worden opgenomen door een lichtgevoelige cel. Zooals bekend is bevat zulk een cel een stof — b. v. selenium — waarvan het electrisch geleidingsvermogen bij bestraling met licht toeneemt.

Deze laatste methode heeft Capt. Ranger toegepast. Het over te seinen beeld wordt eerst photographisch op een stuk doorschijnend celluloïd gereproduceerd. De op het oogenblik in werking zijnde machine is ingericht voor foto's van het z.g. „half-plate-size", overeenkomende met de gangbare afmeting 13×18. Wenscht men geen foto, doch een schetsteekening of handschrift over te brengen, dan teekent of schrijft men direct op het celluloïdplaatje met diepzwarte inkt. Het beeld wordt nu op een glazen cylinder gespannen en met behulp van een lamp, een scherpe lens en een prisma wordt een enkel scherp lichtpunt op het beeld gericht. De cylinder wordt rondgedraad en tevens opgeschoven, zoodat elk puntje van het beeld een beurt krijgt.

Wanneer de cylinder zich terug beweegt, vindt geen bestraling plaats: men heeft dus ongeveer hetzelfde als bij een benzine-motor: een arbeidslag, gevolgd door een teruggaande slag, waarbij niets gebeurt. Van deze omstandigheid heeft men gebruik gemaakt om twee beelden tegelijk over te seinen: men heeft n.l. twee cylinders, waarop een beeld is gespannen: de beelden worden nu afwisselend belicht, door den lichtstraal beurtelings op elk der cylinders te richten. Dat gebeurt automatisch door een spiegeltje, dat zich door het mechanisme afwisselend op elk der twee beelden richt."

Het ontvangapparaat is eveneens voor het opnemen van twee beelden ingericht. Het schrijftoestel bestaat uit een soort pennetje, dat door een electromagneet wordt beïnvloed. In beginsel verschilt het ontvang toestel niet zoo heel veel van een normaal ontvangapparaat: in plaats van telefoon of luidspreker heeft men hier natuurlijk het schrijvende pennetje, dat de lange- re of korte streepen op papier zet.

Zender en ontvanger worden gesynchroniseerd met behulp van twee geheel afgeregelde stemvorken.

De lijnen, die het beeld samenstellen zijn dicht genoeg bij elkander (5 millimeter) om een alleszins nauwkeurige reproductie van het origineel te kunnen verzekeren.

Als aardige bijzonderheid moge nog vermeld worden, dat onlangs voor de eerste maal een cheque draadloos werd „overgephotografeerd". Dit geschiedde door de „Photo-radio-service" te Londen, die het boven beschreven apparaat in gebruik heeft. Het betrof een cheque van £ 513.17 sh. 6 d. ten name van den schrijver Warwick Deeping, naar de „Wireless Worda" mededeelt, het honorarium voor een nieuwen roman, dat hem op deze wijze uit Amerika werd overgebracht. De overseining nam ongeveer 1½ uur in beslag.

ALLERLEI.

Bretonsche humor.

Van de vele Engelschen, die gedurende het reisseizoen de schilderachtige Bretonsche kerken als curiosa afloopen, vroeg er een den eenvoudigen dorpspastoor naar de beteekenis van een aantal zilveren muisjes, die rondom een Madonnabeeld waren opgehangen.

— Ja, ziet u, zei de pastoor, indertijd werd de streek geteisterd door een muizenplaag. De bewoners kwamen toen in processie aan de H. Maagd hun nood klagen en later om O. L. Vrouw te bedanken voor haar bijstand, brachten zij Haar die zilveren muisjes.

— Yes, yes, zei de Engelschman, ik begrijp, zoo iets noemt men exvoto's. Maar gelooft U werkelijk, dat de Madonna een streek kan behoeden van een plaag?

— Nou, antwoordde de oolijke pastoor, als ik er zoo heel zeker van was, had ik er al lang een zilver Engelschmannetje bijgehangen.

Vlaamsch-amerikaansche geestigheid

Ziehier een straaltje van den humor die wij aantreffen in een der bladen van de Vlamingen in Detroit:

„Iemand kwam zoo pas te Detroit toe:

— Maar zijt gij een Engelschen onderdaan? vroeg de klerk op het paspoortbureel.

— Mijn moeder was een Engelsche.

— Ja, ja....

— En ze trouwde een Franschman.....

— Ja?

— In Italië!

— Ja, maar waar zijt gij geboren?

— Ik werd geboren op een Spaansch schip in de haven van Honoloeloe. Mijn ouders stierven in Brazilië, toen ik vijf jaar oud was, ik werd toen opgenomen door een Griek, die me naar Rusland bracht.

—Hij is een......, zei de andere klerk.

—Man, gij hoort bij den Volkenbond thuis in Genève! riep de man, die het eerst met hem gesproken had, uit."

DE HEER

Julius L. Penha

heeft hierbij de eer kennis te geven van het voorgenomen huwelijk van zijn dochter

Ida

met den Heer

Arnold Valencia

waarvan de voltrekking zal plaats hebben op Woensdag 21 Juli a.s.

MEVR. DE WEDUWE

Amelia P. de Valencia

heeft hierbij de eer kennis te geven van het voorgenomen huwelijk van haar zoon

Arnold

met Mejuffrouw

Ida P. Penha

waarvan de voltrekking zal plaats hebben op Woensdag 21 Juli a.s.

Huwelijks-inzegening 8 uur P. M. in den Tempel Emanu-El.

Receptie 8.30 P. M. huize Sebastopol, Penstraat No 18

Eenige kennisgeving.

Cuba

La Cruz publiceerde deze week een lijst van 85 personen onzer eilanden, die allen werkzaam zijn aan de suikerfabriek *Central Manati* op Cuba en die allen reikhalzen om *per stoomboot* naar Curaçao terug te keeren. Nu echter de goulet Frisia daarheen vertrokken is, staat het nog te bezien of ze daarmee zullen terugkeeren.

Dank en Waardeering.

Voor ons zoowel als voor 't meerendeel onzer lezers is het vrij wel onopgemerkt voorbijgegaan: de schipbreuk in December ll. van de loodsschoener No. 2 nabij Terschelling, een der eilanden ten Noorden van Nederland gelegen.

Uit naam van den Burgemeester en de ingezetenen van Terschelling en vooral uit naam van de nagelaten betrekkingen van de slachtoffers, die bij dien schipbreuk het leven lieten, verscheen een oproep om steun:

„Dertien stoere loodsen, die blijmoedig uitvoeren ter beveiliging van het leven van .... anderen, helaas om hun eigen leven te laten, strijdende tegen de woedende elementen; nalatende elf vrouwen en 37 kinderen."

Toch heeft deze oproep om hulp weerklank gevonden ook hier op Curaçao, en wel in de harten van hen, die beter dan wie ook de gevaren der zee van nabij kennen, die zelf dagelijks naar zee gaan, vertrouwd geraakt met het denkbeeld misschien niet terug te keeren en hun vrouw en kinderen onverzorgd te moeten achterlaten.

Zonder er eenigen ophef van te maken, zonder de weldadigheid van anderen geweld aan te doen, hebben de officieren van de *Curaçaosche Scheepvaart Mij* toen de handen uit den mouw gestoken en onder elkander de kapitalen som van **f 2660** bijeen gecollecteerd voor de nagelaten betrekkingen der slachtoffers van dezen loodsschoener van Terschelling.

Dat is een edele daad die wel waardeering verdient, en in wijder kring bekend mag worden.

Aan deze allen oprechten dank.

Wie voor dit menschlievend doel nog een gift zou willen afzonderen, verwijzen wij naar het adres van den Heer C. v. D. MARK, employé van de **C. P. I. M.** alhier.

„Ligia."

Nu het Gouvernement in gebreke blijft wijzigingen in de dienstregeling van haar eigen pakketvaart aan belang hebbenden bekend te maken, gelooven wij goed te doen het volgende ter nadere kennis te brengen van geïnteresseerden.

De pakketschoener *Ligia*, die den dienst onderhoudt tusschen Curaçao met de eilanden Bonaire en Aruba, is vorige week Maandag hier van Bonaire aangekomen om een groote schoonmaak en herstelling te ondergaan, waarmede verondersteld werd drie weken gemoeid te zijn. Deze week Woensdag, dus eigenlijk één dag vroeger dan volgens zijn gewone dienstregeling, is zij weer naar Bonaire vertrokken, echter om daar geverfd te worden. Dit werk zal vermoedelijk niet zoo spoedig gereed zijn, zoodat vermoedelijk eerst Maandag over 8 dagen de *Ligia* weer hier kan verwacht worden om zijn dienstreizen op de gewone vastgestelde dagen te kunnen hervatten.

Oficieele berichten.

De agent van politie 2de klasse C. C. Daal is uit 's lands dienst ontslagen.

De tijd. hoofdbrievenbesteller E. Delmina is definitief als zoodanig benoemd; de hulpbrievenbesteller E. van Kwartel is bevorderd tot brievenbesteller en de tijd. hulpbrievenbesteller Marcelo Istatia is definitief als zoodanig benoemd.

De heer J. G. Veeris, onderwijzer tweede klasse aan de Hendrikschool alhier is tijdelijk belast met de functien van Hoofd dier school.

In de Examencommisie tot het afnemen in September 1926 van de verschillende onderwijzers-examens op Curaçao zijn benoemd; tot leden: de Inspecteur van het Onderwijs. Mevr. J. S. C. Haayen-Spit, Hoofd der Wilhelminaschool, Mej. M. C. ten Bosch, Hoofd van het St Martinusgesticht Afd A, Mevr. Geldof-Dees, onderwijzeres aan de Wilhelminaschool en de Heeren W. M. Mimpen, Hoofd van het St. Thomascollege, J. G. Veeris, wnd Hoofd der Hendrikschool, en A. J. van Ierland onderwijzer 1e klasse aan het St. Thomascollege; tot Plaatsvervangende leden de Heeren Mr. G. H. Eskes, rechtskundig adviseur en F. J. A. Jansen, onderwijzer 1e klasse.

Aan den Postdirecteur alhier, P. L. B. de Haseth, is, wegens ziekte, nog een maand binnenlandsch verlof verleend.

Aan den tijd. motorist van de loodsmotorboot in de St. Nicolaasbaai op Aruba, Julio Margaritha, is ontslag als zoodanig verleend.

Aan den vuurtorenwachter op Malmok, Bonaire, F. Nicolaas, is 14 dagen vrijstelling van dienst verleend en John Neuman is gedurende dien tijd belast met diens werkzaamheden.

Zondt ge reeds uw gaven in aan het

APOSTOLAAT DER ZEE?

Doet het nu.

DE HEER EN MEVROUW

P. G. Sprockel-Palm.

hebben het genoegen mede te deelen de geboorte van een zoon

Wiles Reinaldo.

Curaçao 14 Juli 1926.

ALLERLEI.

Literatuur van „De Telegraaff."

Dr. Hans van Werecke, leeraar in de geschiedenis en aardrijkskunde aan het Atheneum te Gent, heeft een onderzoek ingesteld of zijn vrouwelijke leerlingen wel belangstellen in lectuur in couranten. Hij kwam tot de ontdekking, dat de meisjes zich op zijn hoogst interesseeren voor een of twee rubrieken, en „Typisch verschijnsel", concludeert Dr. van Werecke: „de gefantaseerde levensgebeurtenissen, de irreeële wereld van het feuilleton trekt meer dan de feiten van het echte leven, die boven de streep staan."

Dr. van Werecke is maar een paedadoog, de redactie van „de Telegraaff" wordt gevormd door mannen van de praktijk. Zij weten wat zij hun Pappenheimers moeten voorzetten, om „de Telegraaff" het meest gelezen dagblad te doen zijn. Naast prent en plaat, want ook groote menschen zijn net kleine kinderen, die graag hun prentenboek hebben, het lichte, amusante verhaal.

Vandaar de rubriek: „1001-dag", waarop zeer typisch, Louis Bouwmeester weer zijn revue „Duizend en een Lach" heeft aangezet. Onder deze „1001-dag"-rubriek stond nu onlangs een Decamerone-geschiedenis „Moderne Huwelijken buitengewoonlijk stichtelijk voor de huiskamer, waar „de Telegraaff" als familieblad wordt gerespecteerd.

't Was een heele luchtige geschiedenis van een jong echtpaar, waarvan de vrouw gezegd had, dat zij 's avonds bij haar ouders zou gaan dineeren, en de man beweerd had, dat hij tot laat in den avond in de stad zou blijven. Tot, o schrik, de vrouw, die niet naar haar ouders is gegaan, wat slechts een voorwendsel was, op den gewonen tijd haar man hoort thuiskomen, den man, die haar gezegd, tot laat in de stad te zullen blijven, maar ook dit had voorgewend met de bedoeling om 's avonds thuis eens vrij spel te hebben.

En dan zitten man en vrouw samen in spanning, wat er straks gebeuren zal, want beide hebben ieder op zich een afspraakje gemaakt, dat niet direct van onschuldigen aard is.

Zoo zijn de „moderne huwelijken" leert ons „de Telegraaff". die haar lezers aan voorlichting helpt op alle gebied, zelfs den jongelieden aan een woning helpt, als zij een modern huwelijk wenschen aan te gaan.

En dan zijn er nog katholieke geleerden, die meenen dat zij een verdienstelijk werk doen en een Apostolaat vervullen, als zij hun goeden naam leenen, ter introductie van „de Telegraaff" in katholieke gezinnen.

En zoo deze hooge cultuur van „Duizend en één Dag" helpen bevorderen. *(Msbde.)*

Uit het blad van Ds. Lingbeek.

„Laten wij het verstaan, dat Kerk-Oranje-Vaderland vier machtige vijanden heeft: Rome, Socialisme, Communisme en Separatisme.

Maar Rome voorop!"

RONDOM HET INTERNATIONAAL EUCHARISTISCH CONGRES TE CHICAGO.

III.

Amerika, het land van de onbegrensde mogelijkheden, is natuurlijk ook het land van de reuzen - of monster-meetings. Jaarlijks zijn de straten en pleinen van Amerika's grootste steden getuige van de grootsche indrukwekkende parade der katholieke mannen, leden van de veel meer dan een millioen tellende „Holy Name Society;" een parade zóó grootsch en overweldigend, dat indertijd onze Dr. Abraham Kuiper, bij zijn bezoek aan Amerika, er verstomd over stond en openlijk in zijn reisbrieven van zijn bewondering getuigde.

En toch, wat Chicago in de dagen van 20 tot 24 Juni te aanschouwen heeft gegeven, heeft alles verre overtroffen. De machtigste demonstraties op Amerikaanschen bodem gegeven verzinken erbij in het niet.

Alle openbare, algemeene vergaderingen, met tot slot de grootsche, sublieme, alles overweldigende processie, zijn reuzendemonstraties geworden van katholiek geloof en katholiek leven, en katholieke vereering voor het middelpunt van dat geloof en leven, de H. Eucharistie.

Om te beginnen met de groote pontificale openlucht-mis, door den Pauselijken Delegaat, Kardinaal Bonzano, in het groote stadion van Chicago, „Soldiers' Field" op Maandag morgen opgedragen. Onder de meest ongunstige omstandigheden aangevangen, is zij ondanks alles geworden een schouwspel, zoo grootsch als maar zelden de wereld zal aanschouwd hebben, sinds het Goddelijk Offer van den God-Mensch op Calvarië voltrokken werd in de tegenwoordigheid van de millioenen, die ter viering van het Paaschfeest naar Jeruzalem gekomen waren. Elke andere algemeene vergadering zou in zulke omstandigheden op een mislukking zijn uitgeloopen. Het godsdienstig enthousiasme weet alle tegenheden van weer en wind te trotseeren.

Een geweldige wind richtte groote verwoestingen aan in de versiering van het altaar, speelde met mijters en cappa magna's, bracht telkenmale de kerkelijke gewaden van Kardinalen en Bisschoppen in de war, slingerde zelfs de kelk die voor de Mis gereed stond van de credéns af, zoodat een politieagent per motorcycle een andere kelk moest halen in een nabijzijnde kerk.

Daarbij droop er gestadig een fijne stofregen uit de laag hangende wolken neer. En toch, ofschoon de plechtigheid eerst te 11 uur zou aanvangen, begonnen van 's morgens zes uur af reeds de duizenden en nogmaals duizenden zich te bewegen naar de plaats der plechtigheid, zoodat toen de Pontificale Mis een aanvang nam, het Stadion gevuld was met een menigte van 160 duizend geloovigen, waaronder ruim 60 duizend kinderen die de Mis zonder zingen, terwijl er buiten het Stadion nog een overweldigende menigte stond van 250 duizend geloovigen, snakkend naar een glimp van het grootsch geweldig gebeuren daarbinnen. En zie, nauwelijks was de Mis begonnen, of de regen hield op, de wind ging liggen, en de zon wierp haar gouden licht over dit tooneel, ongeëvenaard in de geschiedenis.

Hoog verhief zich te midden het altaar, aan alle vier zijden te bereiken langs een trap van 49 treden, en bekroond door een schitterend vergulden koepel, gedragen door vier machtige kolommen, geschilderd in de groene kleur van het marmer der Pyreneeën. In een wijden kring om het altaar waren de tronen der elf Kardinalen, terwijl beneden de tribune voor de geestelijkheid de enorme ruimte was als een veld van madeliefjes, de 60 duizend kinderen, allen in 't wit gekleed met bonnetten op het hoofd in wit en geel. Professor Singenberger van het seminarie Mundelein had de leiding van dit machtig kinderkoor. De nieuwste uitvindingen op het gebied van radio waren hier in dienst van den godsdienst gesteld, om het gezongen en gesproken woord tot die ruim 400 duizend pelgrims te doen doordringen. Voor deze gelegenheid had men er een speciaal orgel gebouwd, welks machtige tonen door middel van een groep „loud-speakers" door allen duidelijk gehoord werden. Een batterij van microfonen was er geplaatst naast den troon van den Kardinaal-Legaat, en op het altaar, zoodat zijn stem, ofschoon maar zwak, duidelijk door die ontzaglijke menschenmassa gehoord werd, en het kinderkoor de noodzakelijke antwoorden geven kon.

Deze Mis was de cijns van lof en dankbaarheid, door de kinderen gegeven aan het H. Sacrament. En het was een wonderlijk aangrijpend oogenblik, toen bij de Consecratie, op het machtig geluid van klaroenen, geheel die menschenzee in aanbidding neerviel, en de H. Hostie boven haar werd opgeheven.

Maar misschien was het een oogenblik van nog geweldiger ontroering, toen op het eind der Mis, de honderden Bisschoppen en Prelaten zich reiden langs de trappen, die naar het altaar omhoog leidden, geflankeerd door de rood-vlammende lijn der Kardinalen, en de Kardinaal-Legaat daar stond, hoog in het midden, den hoogen romeinschen kostbaren mijter op het hoofd en gouden herderstaf in de hand, en Hij zijn hand ophief om die op de knieën neergezonken honderdduizenden den zegen te geven van den Plaatsbekleeder van denzelfden Christus, wiens H. Lichaam en Bloed Hij zoo juist had opgedragen voor hun heil en dat der geheele wereld.

***

Het eene wonder stapelde zich op het ander, zooals Kardinaal Mundelein zich uitdrukte.

De tweede dag was al even wonderbaargrootsch als de eerste. De zon weefde als een gouden sluier over het stadion, waar ruim 200 duizend vrouwen en enkele duizenden mannen vergaderd waren, in stille aanbidding neergezeten. De Pontificale Mis werd opgedragen door den Pauselijken Nuntius van Colombia, terwijl een koor van 1000 religieuzen en 12 duizend dames van Chicago op schitterende en ontroerende wijze de Mis „Rosa Mystica" uitvoerde.

Een leger van Dames fungeerden er als ceremonie-meesteressen, die zonder een woord te spreken alles op de meest volmaakte wijze leidden door groote gedrukte plakkaten omhoog te houden.

En nadat om 1 uur deze indrukwekkende vergadering een einde genomen had, begonnen om half vier de vergaderingen der zestien verschillende afdeelingen, waarvan verschillende al weer even grootsch en overweldigend waren. De Engelsche afdeeling werd bijgewoond door 10 duizend pelgrims, de Italiaansche door 20 duizend.

En middelerwijl bezochten andere duizenden de verschillende Kerken, om een oogenblik neer te knielen voor Christus, Eucharistische Koning, en was de Kathedraal, waar dag en nacht het Allerheiligste ter aanbidding was uitgesteld, onafgebroken zoo vol van geloovigen, dat men een half uur wachten moest, om een plaatsje binnen deze gewijde ruimte te kunnen bemachtigen. Het geheele Congres had het effect van een algemeene missie, met de meest wonderbare resultaten.

's Avonds was het stadion overstroomd door een zee van licht uit groote zoeklicht-batterijen, terwijl de bruggen en dreven die tot het stadion toegang geven, versierd waren met lichtfestoenen van electrische lampen.

En van alle zijden stroomden de mannen, tien duizenden en nogmaals tienduizenden, leden van de „Holy Name Society" aan (men schat het aantal op 180 duizend), om getuigenis te geven van hun geloof en te luisteren naar de redevoeringen van wereldberoemde mannen uit alle landen, zooals de groote Dr. Mgr. Seipel.

Daar werd getuigd in het Fransch, Italiaansch, Duitsch, Slavisch, Spaansch en Engelsch. Tegen het einde der vergadering begonnen overal in de dichtgepakte rijen der mannen lichtplekken zichtbaar te worden.

Het was als een zomersche tooveracht, als duizenden glimwormen de lucht doorsprankelen van hun flikkerlichtjes.

De mannen staken hun kaarsen aan en weldra was geheel de ruimde overdekt met meer dan 100 duizend lichtjes.

Kardinaal Mundelein verscheen, bekleed met koormantel en mijter, te midden van de schitterende figuren der andere Kardinalen. En machtig als 't geluid van donder en zwaardreunende kanonnen stegen uit de duizende kelen de liturgische gezangen op. Trompetten gaven het oogenblik aan, dat Christus, hun Koning, in Wien zij allen geloofden en Dien zij allen aanbaden verborgen onder den schijn van Brood, zijn getrouwen zegenen zou.

***

Was Maandag de Kinderdag, Dinsdag de Vrouwendag, Woensdag was de Jeugddag, de dag gewijd aan de studenten van 't Hooger Onderwijs. Naar schatting waren er binnen het Soldiers' Field ruim 145.000 personen vergaderd. De studenten, mannelijke en vrouwelijke, van de verschillende katholieke universiteiten, colleges en hoogescholen marcheerden het Stadion binnen, in militaire pas, allen gekleed in kleurrijk uniform, voorafgegaan door hun muziekkorpsen en bannieren. Een muziekkorps van het De La Salle-instituut slingerde zich door een open ruimte tot rechts van het altaar, gevolgd door een afdeeling matrozen van het opleidingsstation van het Groote Meer. De onderofficieren droegen een reusachtige Amerikaansche vlag, die zij achter het altaar aan een grooten vlaggestok bonden. De trompetten weerklonken, de matrozen presenteerden de wapenen, de tonen van de „The Star-Spangled Banner" weergalmden en langzaam rees de vlag omhoog, breed-uitwaaiend op den wind.

Dit was het teeken dat de plechtigheid een aanvang nam. Kardinaal Czernoch, Primaat van Hongarije, en Kardinal Dougherty van Philadelphia voerden het woord.

En toen de processie, met de zeven Kardinalen, Bonzano, Von Faulhaber, Charost, Dubois, Reig y Casanova, O'Donnell en Mundelein en een stoet van Bisschoppen en Priesters was binnengekomen, nam Aartsbisschop George Gauthier van Montreal het woord, en sprak van de helden van het Katholiek geloof in Canada en de Vereenigde Staten.

„Hoe kunnen wij vergeten" zoo vroeg Hij aan die jonge mannen, uit wier rijen de Kerk haar toekomstige missionarissen en prelaten moet recruteeren, „dat de bron van den triomf, waarvan wij in deze dagen getuige zijn geweest, te vinden is in de verborgen levens der weinige Canadeesche Missionarissen, die op Amerikaanschen bodem sommige van de schoonste bladzijden van de geschiedenis der Kerk geschreven hebben?"

De Pontificale H. Mis werd opgedragen door Mgr. Haban van Chicago, terwijl Kardinaal Bonzano den Pauselijken zegen gaf.

Monseigneur Niewindt Stichting.

Wij noodigen alle katholieken van dit Vicariaat uit om hunne sympathie voor het goede doel der MONSEIGNEUR NIEWINDT-STICHTING te toonen door het invullen en teekenen van de formulieren, die spoedig door de zelateurs der Stichting zullen worden rondbezorgd.

Het doel der Stichting is reeds bekend: aan den Apostolischen Vicaris van Curaçao de noodige middelen te verschaffen voor den bouw, de reparatie en de versiering van kerken in dit Vicariaat.

Nu Curaçao en Aruba op zoo tastbare wijze materiëel vooruitgegaan zijn en vooruitgaan, zal de hulp der katholieken aan den Apostolischen Vicaris niet slechts mogelijk maar den katholieken zelfs een eereplicht moeten zijn.

Wij twijfelen er niet aan of alle katholieken, ieder naar vermogen, zullen helpen.

DE RAAD VAN BEHEER.